

Teismo sprendimo vykdymo tvarka - Švedija

TURINIO LENTELE

- 1 Kas yra teismo sprendimų vykdymas civilinėse ir komercinėse bylose?
- 2 Kokia institucija ar institucijos įgaliotos vykdyti šiuos sprendimus?
- 3 Kokiomis sąlygomis priimamas vykdomasis dokumentas arba sprendimas?
 - 3.1 Procedūra
 - 3.2 Pagrindinės sąlygos
- 4 Vykdyto priemonių paskirtis ir pobūdis
 - 4.1 Į kokį turtą gali būti nukreipiamas vykdymas?
 - 4.2 Koks yra vykdymo priemonių poveikis?
 - 4.3 Koks yra tokių priemonių galiojimo terminas?
- 5 Ar yra galimybė apskųsti sprendimą dėl tokios priemonės skyrimo?
- 6 Ar vykdymo procedūroje taikomi kokie nors apribojimai, visų pirma susiję su skolininko apsauga ir terminais?

1 Kas yra teismo sprendimų vykdymas civilinėse ir komercinėse bylose?

Vykdyto bylos pagal vykdymo kodeksą (šved. *utsökningsbalken*)

Vykdyto – kai vykdomoji institucija priverčia įvykdyti prievolę, dėl kurios sprendimą priėmė teismas ar kita įstaiga. Paprastai vykdyto susijęs su pareiga sumokėti pinigus arba išsikelti iš būsto. Kiti vykdyto būdai susiję su laikinu areštu ar kitomis užtikrinimo priemonėmis.

Vykdyto, susijęs su pareiga sumokėti, atliekamas uždėjus areštą. Uždėjus areštą galima konfiskuoti skolininkui priklausantį turtą. Jei asmuo įpareigojamas išsikelti, pavyzdžiui, iš namų, vykdyto atliekamas jį iškeldinant. Kitais atvejais vykdyto institucija paprastai įpareigoja asmenį, kurio atžvilgiu prašoma vykdyto, atlikti tam tikrus veiksmus arba paklusti įpareigojimui ar kokiam nors kitam sprendimui. Vykdyto institucija gali paskirti baudą.

Vykdyto bylos pagal Vaikų ir tėvų kodeksą (šved. *föräldrabalken*)

Vykdyto pagal Vaikų ir tėvų kodeksą susijęs su priemonėmis, kuriomis įpareigojama atlikti tam tikrus veiksmus pagal sprendimą ar susitarimą dėl vaiko globos, gyvenamosios vietos, bendravimo su vaiku ar vaiko perdavimo. Sprendimą dėl vykdyto priimančias teismas gali paskirti baudą arba nurodyti policijai ją išieškoti. Tos pačios taisyklės dėl vykdyto taikomos vykdyto užsienio teismų priimtus sprendimus pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 (Reglamentas „Briuselis II“), jei vykdyto susijęs su vaiko asmeniu. Tačiau jei vykdyto susijęs su vaiko turtu ar teisinėmis išlaidomis, taikomas Vykdyto kodeksas.

2 Kokia institucija ar institucijos įgaliotos vykdyti šiuos sprendimus?

Vykdyto atlieka Švedijos vykdyto tarnyba (šved. *Kronofogdemyndigheten*). Todėl vykdyto tarnyba priima sprendimą, pavyzdžiui, dėl arešto. Vyriausiajam vykdyto pareigūnui tenka bendra teisinė atsakomybė už vykdyto veiksmus, nors faktiškai vykdyto pavedama atlikti kitiems pareigūnams (vykdyto administratoriams).

3 Kokiomis sąlygomis priimamas vykdomasis dokumentas arba sprendimas?

3.1 Procedūra

Vykdomo bylos pagal Vykdomo kodeksą

Kad būtų galima atlikti vykdymą, turi būti priimtas teismo sprendimas arba kitas vykdomasis dokumentas.

Vykdomo pagrindas gali būti toliau nurodyti vykdomieji dokumentai:

- teismo sprendimas arba nuosprendis;
- teismo patvirtinta taikos sutartis arba tarpininkavimo siekiant taikos metu sudarytas susitarimas, jei teismas pripažino jį vykdytinu;
- patvirtinta nutartis dėl baudžiamosios sankcijos, patvirtintas mokėjimo įpareigojimas arba patvirtintas įpareigojimas sumokėti baudą, paskirtą dėl taisyklių pažeidimo;
- arbitražo sprendimas;
- rašytinis įsipareigojimas, kurį paliudijo du žmonės, dėl išlaikymo mokėjimo pagal Santuokos kodeksą (šved. *äktenskapsbalken*) ir Vaikų ir tėvų kodeksą (šved. *föräldrabalken*);
- administracinės institucijos sprendimas, vykdytinas pagal specialią nuostatą;
- dokumentas, vykdytinas pagal specialią nuostatą;
- Vykdomo tarnybos sprendimas dėl mokėjimo įpareigojimo ar vykdymo pagalbos, Europos mokėjimo įsakymai, kuriuos Vykdomo tarnyba paskelbė vykdytinais.

Išdavus vykdomąjį dokumentą, teismo ar kitos institucijos sprendimas vykdymui pradėti nėra būtinas.

Didelė Vykdomo tarnybos darbo dalis – gauti informaciją apie skolininko turtą. Skolininkas privalo pateikti išsamią informaciją apie savo turtą ir apraše arba apklaustas patvirtinti, kad jis pateikė teisingą informaciją, nes kitaip jam gali grėsti baudžiamoji atsakomybė. Institucija gali nurodyti skolininkui pateikti šią informaciją, nes jos nepateikus bus paskirta bauda. Sprendimą dėl baudos Vykdomo tarnybos prašymu priima apylinkės teismas.

Vykdomo prašymą galima pateikti žodžiu arba raštu. Jeigu pareiškėjas (vykdymo prašantis asmuo) nori pateikti prašymą žodžiu, jis turi atvykti į Vykdomo tarnybą. Rašytinį prašymą turi pasirašyti pareiškėjas arba jo atstovas.

Valstybės išlaidos vykdomo bylose (administracinės išlaidos) padengiamos iš mokesčių (vykdymo mokesčių). Jei įmanoma, administracinės išlaidos paprastai priteisiamos iš bylos atsakovo (priešingos bylos šalies) po to, kai vykdytas užbaigiamas. Tačiau valstybės patirtas išlaidas paprastai privalo padengti pareiškėjas. Pareiškėjo atsakomybės taisyklei gali būti taikomos išimties, pavyzdžiui, išimties taikomos daugumai išlaikymo mokėjimo prašymų.

Pagal bendrą taisyklę kiekvienam vykdomajam dokumentui, kurį prašoma įvykdyti, taikomas bazinis mokestis. Vykdomo bylose dėl reikalavimo pagal privatinę teisę bazinis mokestis yra 600 SEK.

Kiti galimi mokesčiai yra pasirengimo mokestis, pardavimo mokesčiai ir specialieji mokesčiai.

Vykdomo bylos pagal Vaikų ir tėvų kodeksą

Vykdytas gali būti grindžiamas bendrosios kompetencijos teismo sprendimu dėl globos, gyvenamosios vietos, bendravimo su vaiku ar vaiko perdavimo. Vykdytas taip pat gali būti grindžiamas tėvų sudarytu susitarimu dėl vaiko globos, gyvenamosios vietos ar bendravimo, patvirtintu socialinės rūpybos valdybos. Švedijoje gali būti vykdomi ir užsienyje priimti sprendimai, pavyzdžiui, sprendimas, vykdytinas pagal Reglamentą „Briuselis II“.

Sprendimus dėl vykdymo priima apylinkės teismai. Vykdomo prašymas paprastai pateikiamas vaiko gyvenamosios vietos apylinkės teismui. Jei vaikas negyvena Švedijoje, prašymas pateikiamas Stokholmo apylinkės teismui (šved. *Stockholms tingsrätt*).

Prašymą gali pateikti, pavyzdžiui, vienas iš tėvų, pas kurį vaikas turi persikelti arba su kuriuo turi bendrauti.

Nagrinėdamas bylą, teismas gali duoti specialius nurodymus socialinių tarnybų darbuotojams, kad pamėgintų įtikinti vaiką globojantį asmenį geranoriškai elgtis taip, kaip nurodyta sprendime ar susitarime. Jei klausimas skubus, teismas arba policija gali nuspręsti, kad vaiku reikia nedelsiant pasirūpinti. Kad vykdomo veiksmai būtų atlikti, teismas gali paskirti baudą arba nurodyti policijai paimti vaiką.

Pagal Vaikų ir tėvų kodeksą už vykdymo prašymą mokestis neimamas. Tačiau kiekvienai šaliai gali tekti sumokėti kitos šalies bylinėjimosi išlaidas. Šalis, dėl kurios patirtos vaiko paėmimo ar priežiūros išlaidos, gali būti įpareigota sumokėti šias išlaidas valstybei.

3.2 Pagrindinės sąlygos

Vykdymo bylos pagal Vykdymo kodeksą

Kai kuriais atvejais vykdymas negalimas. Taip yra, pavyzdžiui, jei vykdomasis dokumentas labai neapibrėžtas ir negali būti naudojamas kaip vykdymo pagrindas.

Kitais atvejais gali būti taip, kad asmuo, kuris teismo sprendimu yra įpareigotas atlikti tam tikrą veiksmą, įvykdė šiuo teismo sprendimu nustatytą prievolę, pavyzdžiui, sumokėti nurodytą sumą.

Kartais gali būti ir taip, kad asmuo, kuris įpareigotas atlikti tam tikrą veiksmą, pareiškia priešiškinį prašymą padavusiam asmeniui, t. y. pateikia prieštaravimą dėl įskaitymo. Įskaitymas – tai vykdymo kliūtis, jei vykdymo tarnyba nustato, kad priešiškinis pateiktas kaip galiojantis vykdytinas dokumentas arba jei jis yra grindžiamas rašytiniu reikalavimo patvirtinimu.

Jei skolininkas teigia, kad vykdymo neįmanoma atlikti dėl kitų tarp šalių susiklosčiusių santykių ir šis prieštaravimas negali būti iš karto atmestas, vykdymas taip pat negali būti atliekamas. Vienas iš pavyzdžių gali būti prieštaravimai dėl senaties termino.

Jei teismas panaikina vykdomąjį dokumentą, vykdymą būtina iš karto sustabdyti.

Kai kuriais atvejais teismas taip pat gali įpareigoti nutraukti esamą vykdymo procedūrą (taikyti draudimą).

Vykdymo bylos pagal Vaikų ir tėvų kodeksą

Daroma prielaida, kad tai, kas nustatyta sprendime ar susitarime, atitinka vaiko interesus. Teismas negali peržiūrėti sprendimo ar susitarimo vykdymo byloje, o pagrindinė alternatyva yra pasiekti, kad sprendimas ar susitarimas būtų vykdomas savanoriškai. Jei reikalinga prievartos priemonė, labiausiai tikėtina, kad bus paskirta bauda. Fizinis paėmimas gali būti naudojamas tik kaip kraštutinė priemonė.

Kartais vykdymas negalimas, pavyzdžiui, jei vaikas serga.

Jei vaiko amžius ir branda leidžia atsižvelgti į jo norus, vykdymo negalima atlikti prieš vaiko valią, išskyrus atvejus, kai teismas nustato, kad tai yra būtina dėl vaiko interesų. Teismas taip pat turėtų neleisti vykdymo, jei yra aišku, kad tai prieštarautų vaiko interesams.

4 Vykdymo priemonių paskirtis ir pobūdis

4.1 Į kokį turtą gali būti nukreipiamas vykdymas?

Vykdymo bylos pagal Vykdymo kodeksą

Siekiant areštuoti turtą turi būti įvykdytos tam tikros sąlygos. Turtas:

- turi priklausyti skolininkui;
- jį turi būti galima perduoti;
- jis turi turėti tam tikrą piniginę vertę.

Areštas gali būti taikomas išreikalaujant visų rūšių turtą. Taisyklės dėl būtino turto paprastai taikomos tik fiziniams asmenims. Gali būti areštuojamas kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas.

Kilnojamasis turtas – tai ne tik asmens daiktai (pvz., automobilis, laivas ir kt.), bet ir kitas turtas (pvz., likutis banko sąskaitoje) ir įvairių rūšių teisės (pvz. naudojimo teisė ar palikimo dalis).

Galima areštuoti pajamas, pensijas ir kt.

Tam tikro turto neleidžiama areštuoti. Taip yra kalbant apie būtiną turtą. Taisyklės dėl būtino turto paprastai taikomos tik fiziniams asmenims. Būtinasis turtas, pavyzdžiui, yra:

- skolininko pagrįstos vertės asmeniniai drabužiai ir kiti asmeninio naudojimo daiktai;
- baldai, buitinė technika ir kita įranga, reikalinga namų ūkiui išlaikyti;
- įrankiai ir kita įranga, būtina skolininko pragyvenimui ar profesiniam mokymui;

- asmeniniai daiktai, pavyzdžiui, medaliai ir sporto apdovanojimai, kurių asmeninė vertė skolininkui tokia didelė, kad būtų nepagrįsta juos areštuoti.

Turtas pagal specialias taisykles taip pat gali būti apsaugotas nuo arešto. Pavyzdžiui, tai galėtų būti kompensacija.

Išieškojimas iš pajamų galimas tik tuo atveju, jei pajamos viršija tam tikrą sumą, kuri skolininkui yra reikalinga sau ir (arba) savo šeimos nariams išlaikyti.

Šiuo klausimu kai kuriems reikalavimams teikiama pirmenybė kitų reikalavimų atžvilgiu. Reikalavimui, susijusiam su išlaikymo mokėjimais, teikiama pirmenybė kitų reikalavimų atžvilgiu.

4.2 Koks yra vykdymo priemonių poveikis?

Vykdymo bylos pagal Vykdymo kodeksą

Kai turtas areštuojamas, skolininkas jau nebegali jo kontroliuoti kaip anksčiau. Skolininkas negali naudotis turtu pareiškėjo nenaudai, perduodamas turtą ar taikydamas kokį nors kitą būdą, nebent Vykdymo institucija dėl konkrečių priežasčių leido tai padaryti, pasikonsultavusi su pareiškėju.

Asmenims, kurie neteisėtai panaudoja areštuotą turtą, gresia baudžiamoji atsakomybė.

Sprendimu dėl arešto pirmenybė teikiama teisėms į turtą.

Vykdymo byloje trečiasis asmuo turi nurodyti, ar skolininkas turi kitų reikalavimų ar kitų santykių su juo, kurie gali būti svarbūs vertinant, kiek skolininkas turi areštuotino turto. Atskleidimo pareiga taip pat taikoma visiems tretiesiems asmenims, valdantiems skolininko turtą, pavyzdžiui, dėl įkeitimo ar pasaugos. Pavyzdžiui, bankas privalo pateikti informaciją apie skolininko banko sąskaitas, seifus ar kitą banko saugomą turtą. Šią atskleidimo pareigą taip pat turi skolininko giminaičiai ir draugai.

Informacijos iš trečiųjų asmenų galima prašyti žodžiu arba raštu, o prireikus trečiuosius asmenis galima iškviešti apklausai. Juos galima priversti atvykti, nes neatvykus skiriama bauda ar laisvės atėmimas.

Vykdymo institucija gali nedelsdama priverstinai parduoti areštuotą turtą. Paprastai turtas priverstinai parduodamas per viešą aukcioną, tačiau kartais gali būti parduodamas ir privačiai.

Apie vykdymo bylose gautas sumas būtina pranešti ir jas būtina kuo greičiau sumokėti pareiškėjui.

4.3 Koks yra tokių priemonių galiojimo terminas?

Vykdymo bylos pagal Vykdymo kodeksą

Maksimalus sprendimo dėl arešto galiojimo laikas nenustatytas. Tačiau teisės aktuose daroma prielaida, kad areštuotas turtas bus parduotas nedelsiant; žr. 3.2 punktą.

Jei įmanoma, išskeldinimas turi įvykti per 4 savaites nuo tos dienos, kai Vykdymo institucija gauna visus dokumentus.

Vykdymo bylos pagal Vaikų ir tėvų kodeksą

Sprendimas dėl vykdymo įsigalioja iš karto, nebent nurodyta kitaip. Jis galioja, kol nėra nuspręsta kitaip. Paprastai įpareigojime skirti baudą nurodoma, kad per tam tikrą laiką būtina imtis veiksmų, pavyzdžiui, vaikas turi būti perduotas pareiškėjui. Sprendime dėl vykdymo, susijusiam su bendravimu, paprastai nurodoma, kada gali vykti bendravimas, ir paprastai šis sprendimas galioja kelis mėnesius į priekį.

Sprendimas vykdymo klausimu neužkerta kelio nagrinėti naujo prašymo.

5 Ar yra galimybė apskūsti sprendimą dėl tokios priemonės skyrimo?

Vykdymo bylos pagal Vykdymo kodeksą

Paprastai Vykdymo institucijos sprendimus galima apskūsti. Skundas apylinkės teismui turi būti paduodamas per Vykdymo instituciją.

Asmuo, su kuriuo sprendimas yra susijęs, gali apskūsti Vykdymo institucijos sprendimą, jei šis sprendimas jam yra nepalankus. Konkretaus termino, per kurį galima apskūsti sprendimus dėl pajamų arešto, nenustatyta. Sprendimus dėl kito turto arešto galima apskūsti per 3 savaites nuo sprendimo įteikimo dienos. Tretieji asmenys šį areštą gali apskūsti per neribotą laikotarpį.

Apylinkės teismas gali nuspręsti, kad kol kas vykdymo veiksmų nereikia imtis (tai vadinama draudimu), o jeigu jis nustato konkrečias priežastis, – kad veiksmus, kurių jau imtasi, reikia atšaukti.

Vykdyto bylos pagal Vaikų ir tėvų kodeksą

Apylinkės teismo sprendimą dėl vykdymo galima apskųsti apeliaciniam teismui. Apeliaciniai skundai pateikiami raštu per apylinkės teismą. Apeliacinis skundas turi būti paduotas per 3 savaites.

6 Ar vykdymo procedūroje taikomi kokie nors apribojimai, visų pirma susiję su skolininko apsauga ir terminais?

Vykdyto kodekse yra nuostatų, kuriomis vykdymo galimybės yra apribotos, pavyzdžiui, siekiant apsaugoti skolininką. Skolininkas gali tam tikru ribotu mastu užkirsti kelią vykdymui, jam prieštaraudamas, pavyzdžiui, todėl, kad suėjo senaties terminas. Paprasčiausi vykdymo apribojimo pavyzdžiai – tam tikri daiktai ar turtas neareštuojami, atsižvelgiant į skolininko poreikius. Pavyzdžiui, neareštuojami kai kurie materialūs daiktai (vadinami *beneficium*), kaip antai butas, kuriame skolininkas nuolat gyvena, ir pinigai, skirti tiesioginiam skolininko išlaikymui. Areštuojant pajamas, neareštuojama tam tikra „rezervinė suma“, skirta skolininko įprastoms pragyvenimo ir būsto išlaidoms padengti.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismo tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 15/12/2017